

**PRZEWODNICZĄCY
KOMITETU
NAUKOWEGO**

Imię i Nazwisko

Prof. dr hab.
Piotr Głowacki

Data

Warszawa
17 listopada 2025 r.

Znak sprawy

KBP 1/S/2025

Przewodniczący
Komitetu

p.glowacki@pan.pl

Sekretarz Komitetu

Monika.Kedra@pan.pl

**Stanowisko Komitetu Badań Polarnych przy Prezydium PAN
w sprawie potrzeby budowy i korzystania ze statku naukowego klasy
oceanicznej dla badań mórz polarnych oraz zaopatrywania polskich
stacji w Arktyce i Antarktyce**

Komitet Badań Polarnych Polskiej Akademii Nauk od wielu lat konsekwentnie zabiega i jednoznacznie popiera inicjatywę budowy lub zakupu statku naukowo-badawczego klasy oceanicznej, przeznaczonego do prowadzenia badań na oceanach i w fiordach polarnych, a także do przewozu załóg oraz zaopatrywania polskich stacji naukowych w Arktyce i Antarktyce. Jednostka ta byłaby również niezbędna do realizacji innych zadań badawczych i logistycznych w obu obszarach podbiegunowych. Obecnie Polska nie dysponuje nowoczesnym i odpowiednio wyposażonym statkiem badawczym tej klasy.

Znaczenie badań nad środowiskiem morskim i klimatem obszarów polarnych, zarówno dla zrozumienia mechanizmów ich ewolucji, jak i dla prognozowania przyszłych zmian globalnych, jest nie do przecenienia. Mają one kluczowe znaczenie nie tylko dla rozwoju nauki, ale również dla celów praktycznych, bezpieczeństwa środowiskowego oraz prestiżu międzynarodowego Polski.

Decyzja Rady Ministrów z dnia 30 września 2025 roku, przewidująca między innymi budowę takiego statku oceanicznego, daje realną nadzieję, że Polska zyska nowoczesne narzędzie umożliwiające pełne i aktywne uczestnictwo w przedsięwzięciach związanych z V Międzynarodowym Rokiem Polarnym 2032-2033. Jest to ważny krok w realizacji wieloletnich starań polskiego środowiska badaczy polarnych. Równie istotne jest jednak zapewnienie odpowiednich środków finansowych na utrzymanie i eksploatację jednostki przez co najmniej 10–15 lat, co pozwoli na długofalowe i stabilne planowanie badań.

Komitet Badań Polarnych PAN podkreśla, że posiadanie nowoczesnej infrastruktury badawczej, w tym statku klasy oceanicznej, ma znaczenie strategiczne dla polskiej nauki. Umożliwia nie tylko prowadzenie badań na najwyższym poziomie i uczestnictwo w międzynarodowym obiegu naukowym, ale także intensyfikację współpracy z partnerami zagranicznymi. Jest to ważny krok w kierunku dalszego umiędzynarodowienia polskiej nauki oraz budowania wizerunku Polski jako wiarygodnego i liczącego się partnera w międzynarodowych przedsięwzięciach badawczych, a także jako aktywnego współtwórcy światowej wiedzy naukowej.

Równocześnie posiadanie zróżnicowanej i nowoczesnej infrastruktury badawczej pozwala na większą elastyczność i zdolność adaptacji polskiej nauki do dynamicznie zmieniających się warunków globalnych. W obliczu nieprzewidywalności sytuacji międzynarodowej i rosnących napięć

geopolitycznych stanowi to ważny element wzmacniania odporności systemu badań naukowych i utrzymania ciągłości prowadzonych projektów.

Komitet popiera potrzebę ścisłej współpracy środowiska badaczy polarnych skupionych w Polskiej Akademii Nauk z uczelniami, instytutami badawczymi oraz właściwymi resortami w celu skutecznej realizacji tego przedsięwzięcia. Współpraca ta stworzy możliwość szerokiego, niekomercyjnego wykorzystania statku – zarówno do badań naukowych, jak i do zabezpieczenia logistycznego polskich stacji w Arktyce i Antarktyce. Jednostka ta będzie także pełnić ważną funkcję edukacyjną, umożliwiając kształcenie studentów, doktorantów i wysokiej klasy specjalistów, a także wdrażanie nowoczesnych technologii i obsługę zaawansowanych urządzeń wykorzystywanych w badaniach morskich.

Komitet z uznaniem przyjął zaproszenie Rektora Politechniki Morskiej w Szczecinie – przyszłego armatora i operatora statku – do włączenia przedstawiciela Komitetu Badań Polarnych do Rady konsultacyjno-naukowej. Ciało to będzie pełnić funkcję doradczą, czuwając nad zabezpieczeniem interesów wszystkich polskich badaczy polarnych w całym procesie tworzenia statku – od etapu projektowania, poprzez budowę i wyposażenie, aż po planowanie jego przyszłego wykorzystania w projektach badawczych, logistycznych i edukacyjnych.

Komitet Badań Polarnych PAN popiera także przyszłe inicjatywy mające na celu rozwój badań mórz i oceanów. W najbliższych latach konieczne będzie także zastąpienie zasłużonej dla polskiej nauki jednostki jaką jest statek „Oceania” zarządzany przez Instytut Oceanologii PAN, dla której kapitałem początkowym może być 80 mln złotych w postaci obligacji (z 10-cioletnim okresem wykupu) jakie otrzymała już Polska Akademia Nauk.

"Uchwała wyraża poglądy Komitetu i nie powinna być utożsamiana ze stanowiskiem Polskiej Akademii Nauk".

Sekretarz Komitetu

Przewodniczący Komitetu

Prof. Monika Kędra

Prof. Piotr Głowacki